

การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร สำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Development of Leadership Model for the Directors of Quality Assurance Office at Private Higher Education Institutes

สุดารัตน์ สุวารีย์

ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพและควบคุมภายใน วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

E-mail: suda.suva@gmail.com

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

E-mail: chai285-126@hotmail.com

กาญจนา ภัทราวัดน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail: kanchana.pattrawiwat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชน และ 2) ศึกษาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 214 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามระดับความเหมาะสมและระดับการปฏิบัติจริงของรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ และคุณลักษณะด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพ ผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\text{Chi-Square} = 30.38, df = 21, p = .085, GFI = .976, AGFI = .924, RMR = .004$) 2) ผลการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาพบว่าผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีจุดเด่นเรื่องความกระตือรือร้น ความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือหรือชี้แนะแหล่งช่วยเหลือให้แก่ผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน และมีความรับผิดชอบ โดยมีจุดที่ควรพัฒนาในเรื่องความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพกับกลุ่มคนหรือองค์กรภายนอก และเรื่องความสามารถออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: รูปแบบภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop and verify the validity of the Leadership Model for the Directors of Quality Assurance Office at Private Higher Education Institutes, and 2) to study the outstanding factors and weakness factors. The sample size consisted of 214 administrators of Private Higher Education Institutes using multistage random sampling technique. The research tools were questionnaire. Data were analyzed employing descriptive statistics, Pearson's correlation and Confirmatory Factor Analysis. The research results were summarized as follows: The Leadership Model of Directors of Quality Assurance Office at Private Higher Education Institutes was consisted of 3 factors namely; personal characteristics, the management and leadership behavior and Quality assurance capabilities. The validation of Leadership Model revealed that the developed model was fit to the empirical data (Chi-Square = 30.38, df = 21, p = .085, GFI = .976, AGFI = .924, RMR = .004) 2) The outstanding factors were enthusiasm, readiness to help others, honest and responsibility. The weakness factors were networking and quality information systems.

KEYWORDS: Leadership Model, Directors of Quality Assurance Office, Private Higher Education Institutes

บทนำ

ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ในหมวด ที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนด ให้มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพ ภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้ถือว่าการ ประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงให้ มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการ ศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมิน ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเอกชนยังต้องเผชิญ กับความท้าทายด้านคุณภาพจากปัญหาการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากร การเกิดของทารกในแต่ละปีที่ลดลง การเพิ่มขึ้นของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ การเปลี่ยนสถานะ ของสถาบันการศึกษาเป็น “มหาวิทยาลัย” การเข้ามามี ส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนในการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษา ตลอดจนมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ของต่างประเทศที่เข้ามาตั้งในประเทศไทย (อุทัย ดุลยเกษม, 2556) ทำให้การแข่งขันเพื่อให้ได้จำนวนนักศึกษาเข้าเรียน ในแต่ละสถาบันมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็น ความท้าทายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จะต้องพัฒนา คุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อความอยู่รอดและเติบโตพัฒนาของสถาบัน นอกจากนี้ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557) ได้ออกประกาศหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพ ภายในระดับอุดมศึกษาให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีอิสระในการเลือกระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยยึดหลักเสรีภาพทางวิชาการและควมมีอิสระในการ ดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพ จึงมี สถาบันอุดมศึกษาได้เลือกดำเนินการประกันคุณภาพตาม ระบบประกันคุณภาพต่าง ๆ ทั้งในการประกันคุณภาพ ระดับหลักสูตร คณะ หรือสถาบัน อาทิ ระบบการประกัน คุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ระบบ EdPEX ระบบ AACSB ระบบ CUPT QA ระบบ AUNQA หรือระบบของสภาวิชาชีพ เช่นสภาการพยาบาล สภาเทคนิคการแพทย์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา, 2559)

ในปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) ได้แก่ คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้น ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดนและการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคต อันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิตตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) ระดับอุดมศึกษา ในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 66 แห่ง พบว่ามีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพระดับพอใช้ ควรปรับปรุง และต้องปรับปรุงจำนวนถึง 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.16 (วารุณี ลัทธินิพนธ์, ชนิตา มิตรานันท์, ปิยกัน เทียนทอง และคณะ, 2555) โดยที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีปัญหาในการดำเนินงานรวม 14 ตัวบ่งชี้ ซึ่งผู้ประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะในการเร่งดำเนินการพัฒนาสถาบันในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ คุณภาพวิทยานิพนธ์และงานวิชาการของนักศึกษา การตีพิมพ์เผยแพร่บทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทและปริญญาเอก การส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ประจำทำวิจัยโดยขอทุนสนับสนุนจากทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรืออนุสิทธิบัตร การสนับสนุนให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรมการวิชาการและกรรมการวิชาชีพ การจัดสรรค่าใช้จ่ายต่อนักศึกษาและการบริหารจัดการให้มีสัดส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์อย่างเหมาะสม การบริหารจัดการการใช้จ่ายงบประมาณการพัฒนาให้อาจารย์ประจำจบการศึกษาระดับปริญญาเอกและดำรงตำแหน่งทางวิชาการ การประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษารอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) และระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา รอบใหม่ ที่เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2557 เป็นความท้าทายของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง จากข้อมูลในรายงานผลการพิจารณาการศึกษาของคณะอนุกรรมการการอุดมศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา พบว่า ปัญหาที่พบในการประเมินคุณภาพภายนอก คือปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน กล่าวคือสถาบันอุดมศึกษาไม่มีการแต่งตั้งหรือจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งยังมีการประกันคุณภาพภายในที่ไม่สมบูรณ์ บางแห่งยังไม่มีกระบวนการประกันคุณภาพภายใน และยังไม่มีการติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อย (สมศ., 2552) นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเรื่องคุณภาพการจัดการเรียนการสอนยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานอุดมศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก (ก่าจร ตติยกุล, 2557) คุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษายังไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ (สุวิชา เป้าอารีย์, 2557)

ในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือของเอกชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษา กรอบแผนอุดมศึกษา กฎกระทรวง และประกาศที่เกี่ยวข้องข้างต้น สถาบันอุดมศึกษาจะจัดหน่วยงานภายใน เพื่อทำหน้าที่ประสานงานด้านการประกันคุณภาพระหว่างสถาบันกับหน่วยงานภายนอกและประสานงานภายในเพื่อนำระบบประกันคุณภาพของสถาบันสู่การปฏิบัติในระดับคณะ/หน่วยงาน ดำเนินการให้มีการประเมินคุณภาพภายในและติดตามให้มีการนำผลการประเมินมาพัฒนางาน พัฒนาบุคลากรด้านคุณภาพ รวมทั้งวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพที่ยั่งยืน เป็นการนำระบบประกันคุณภาพมาใช้เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั่วทั้งสถาบัน หน่วยงานภายในสถาบันอุดมศึกษานี้ อาจใช้ชื่อที่แตกต่างกัน เช่น “สำนักประกันคุณภาพ” หรือ “สำนักงานประกันคุณภาพ” สายการบังคับบัญชาอาจขึ้นตรงกับอธิการบดี โดยอาจมีผู้ช่วยอธิการบดีทำหน้าที่

กำกับดูแล และรับผิดชอบในภารกิจดังกล่าวของสถาบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558)

ผู้บริหารของสำนักประกันคุณภาพดังกล่าวจึงเป็นบุคลากรหนึ่งในระดับบริหารของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสำคัญในการบริหารคุณภาพการศึกษาของสถาบันให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถาบันอุดมศึกษาจึงควรให้ความสำคัญในการสรรหาและพัฒนาบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งงานดังกล่าว เพื่อเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาตามเป้าหมายของสถาบันต่อไป

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นผู้ที่สามารถขับเคลื่อนและสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อสรรหา คัดเลือก และพัฒนาผู้บริหารงานประกันคุณภาพของสถาบัน
2. เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปลงสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย

องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (Stogdill, 1974; Boyatzis, 1982; Bothwell, 1983; McCall and Lombardo, 1983) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ได้แก่ คุณลักษณะด้านสติปัญญา คุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ คุณสมบัติด้านสังคม และคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ (Gardner, 1990; Frigon and Jackson, 1996; McCauley, Moxley and Velsor, 1998, Achua and Lussier, 2010) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะการบริหาร การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการบริหารการเปลี่ยนแปลง และองค์ประกอบด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพ ที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์ขอบเขตภารกิจของสำนักประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การพัฒนาระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การพัฒนาบุคลากรด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิดของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 7 คน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ขั้นตอนที่ 4 การหาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ประชากรและตัวอย่าง

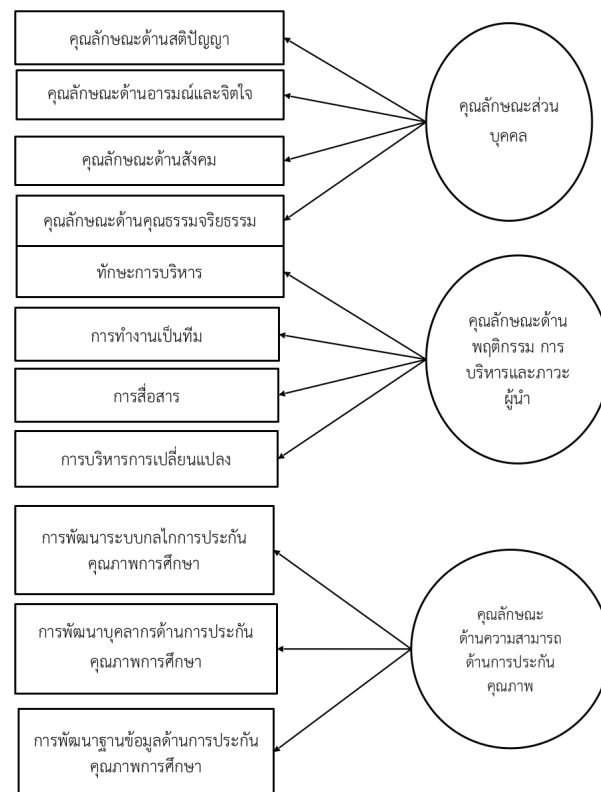
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage random

sampling) ขั้นตอนแรกแบ่งประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เป็น 3 ประเภท คือ มหาวิทยาลัย สถาบัน และวิทยาลัย ขั้นตอนที่สอง สุ่มสถานศึกษามาในสัดส่วน 1 ส่วน 4 ใช้วิธี สุ่มแบบง่าย ซึ่งจะได้มหาวิทยาลัย จำนวน 10 แห่ง สถาบัน จำนวน 2 แห่ง และวิทยาลัย จำนวน 6 แห่ง โดยการสุ่มแบบนี้จะได้จำนวนสมาชิกจากแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน แต่เป็นการสุ่มที่สถานศึกษาทุกแห่งในกลุ่มประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่าๆ กัน (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2549) ขั้นตอนที่สามสุ่มตัวอย่างผู้บริหารในสัดส่วน 1 ส่วน 12 ของแต่ละประเภทสถาบันโดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 220 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรสังเกตในโมเดลที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ของ Schumacker & Lomax (1996)

เครื่องมือ

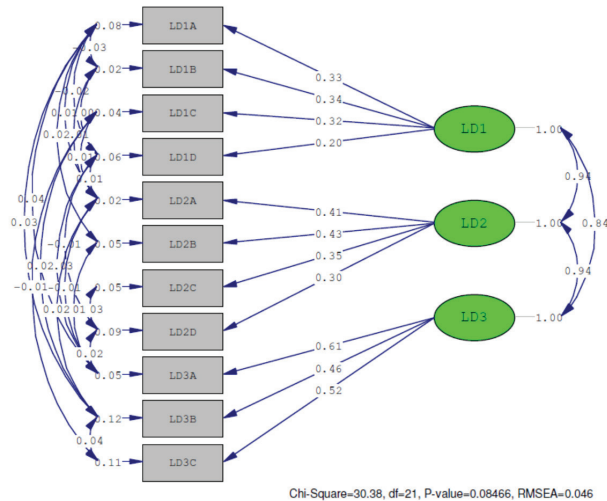
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่มีต่อ “ระดับความเหมาะสม” ของคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษา เอกชน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 57 ข้อ เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อ “ระดับการปฏิบัติ” ของคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 57 ข้อ เพื่อหาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกณฑ์การพิจารณาจุดเด่นของการปฏิบัติตามองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด (4.51-5.00) สำหรับเกณฑ์การพิจารณาจุดที่ควรพัฒนา ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (ต่ำกว่า 3.51) ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรม และนำแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้าน

ความเที่ยง (reliability) ด้วยการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่มีต่อ “ระดับความเหมาะสม” ของคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษา เอกชน มีค่าความเที่ยง .983 และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อ “ระดับการปฏิบัติ” ของคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีค่าความเที่ยง .978 นับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพดี ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 214 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 66.66 จากแบบสอบถามที่ส่งไป 321 ฉบับ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล องค์ประกอบด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ และองค์ประกอบด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

พบว่า ทั้ง 3 องค์ประกอบมีความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และสามารถวัดได้ด้วยตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบย่อย

ภาพที่ 2 รูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยใช้ค่าสถิติบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้รวม 11 ตัวแปร ที่ใช้วัดตัวแปรแฝง 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล (LD1) ตัวแปรคุณลักษณะด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ (LD2) และตัวแปรคุณลักษณะด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพ (LD3) เพื่อพิจารณาการเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า การแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงคุณลักษณะส่วนบุคคล (LD1) ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงคุณลักษณะด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ (LD2) และตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงคุณลักษณะด้านความสามารถด้าน

การประกันคุณภาพ (LD3) มีค่าเฉลี่ยและการกระจายใกล้เคียงกัน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.238 ถึง 3.677 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง .310 ถึง .655 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง .084 ถึง .194 ผลการทดสอบ Kolmogorov-Smirnov ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัว พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ ถึงแม้ว่าข้อมูลในการวิจัยไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ผู้วิจัยยังสามารถใช้สถิติวิเคราะห์ได้ เนื่องจากกรณีนี้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างใหญ่มากพอ ($n \geq 100$) การแจกแจงค่าสถิติ “ค่าเฉลี่ย” ก็จะเข้าใกล้โค้งปกติ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2549) และผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติมีความแกร่ง (robust test) โดยที่ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมาก 214 คน ผู้วิจัยจึงสามารถนำตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้ ผลการวิเคราะห์เมตริกสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 11 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ .822 เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบริหาร (LD2A) กับ คุณลักษณะด้านสังคม (LD1C) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ .299 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเปลี่ยนแปลง (LD2D) กับ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม (LD1D) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ไม่เกิน .85 จึงอาจกล่าวได้ว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) ค่า Bartlett’s Test of Sphericity มีค่า = 2428.981, $df = 55$, $P = .000$ ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าดัชนีรวม Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO MSA) = .905 แสดงว่า เมตริกซ์เอกลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า Chi-Square ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Chi-Square = 30.38, df = 21, p = .085) ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .976 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า .924 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .004 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ว่า โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร แบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ และคุณลักษณะด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพ

2. ผลการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ภาพรวมของทุกองค์ประกอบ ผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีระดับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบย่อย ผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพมีระดับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยองค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือองค์ประกอบด้านคุณลักษณะด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ และองค์ประกอบด้านคุณลักษณะด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดในเรื่องความกระตือรือร้น ความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือหรือชี้แนะแหล่งช่วยเหลือให้แก่ผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน และมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นรายการข้อมูลขององค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงสรุปว่าในภาพรวม ผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพมีจุดเด่นในเรื่องคุณลักษณะส่วนบุคคล สำหรับจุดที่ควรพัฒนาจาก

ผลการวิเคราะห์ไม่พบว่ารายการข้อมูลใดที่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในรายการข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดพบว่า ในเรื่องความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพกับกลุ่มคนหรือองค์กรภายนอก และเรื่องความสามารถออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีจุดที่ควรพัฒนาในเรื่องความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพกับกลุ่มคนหรือองค์กรภายนอก และเรื่องความสามารถออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล องค์ประกอบด้านคุณลักษณะด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ และองค์ประกอบด้านคุณลักษณะด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพ ซึ่งผลการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถยืนยันได้ว่า ภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำทั้ง 3 ด้านมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

จึงแสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ ตลอดจนความสามารถด้านการ

ประกันคุณภาพของผู้บริหาร มีความสำคัญกับระบบคุณภาพของสถาบัน สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติยา สีอ่อน (2547) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในระดับคณะวิชาของกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วยทัศนคติต่อการประกันคุณภาพภายใน การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร ความพร้อมด้านทรัพยากร การทำงานเป็นทีม วัฒนธรรมคุณภาพ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพัตร เบ็ญจชัยพร (2549) ที่พบว่าองค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพ ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านคุณภาพ การเน้นที่ผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การประเมินคุณภาพ การยกย่องและการให้รางวัลการดำเนินการที่เป็นระบบ การทำงานเป็นทีม การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านคุณภาพ การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง การตัดสินใจในการดำเนินงาน การรับรู้ของบุคลากร และเอกสารกำกับงานด้านคุณภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของประคอง รัตมีแก้ว (2551) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร การครองตนของผู้บริหาร ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และบุคลิกภาพของผู้บริหาร และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุบิน ยุระรัช (2552) ที่พบว่า กิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพที่มีความจำเป็นในระดับมากที่สุดได้แก่ การจัดให้มีฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพ การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำประกันคุณภาพและประเมินคุณภาพ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำประกันคุณภาพและประเมินคุณภาพ และการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของ มฮิตี แวดตราแม โขติกา ภาษิมล และศิริชัย กาญจนวาสิ (2556) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ ได้แก่ ปัจจัยด้านบริบทของสถานศึกษา ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านการสื่อสารภายในองค์กร และการศึกษาของชิษณุพงศ์ ทองพวง (2556) ที่พบว่า องค์ประกอบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย การนำองค์การของผู้บริหาร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรมและองค์ความรู้ การจัดการระบบ

และกระบวนการ การประเมินผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 2 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจุดเด่นภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพไม่มีจุดเด่น แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในรายข้อย่อยแล้ว พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดในเรื่องความกระตือรือร้น ความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือหรือชี้แนะแหล่งช่วยเหลือให้แก่ผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน และมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นรายการข้อมูลขององค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงสรุปว่า ในภาพรวม ผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพมีจุดเด่นในเรื่องคุณลักษณะส่วนบุคคล สอดคล้องกับการศึกษาของ อรสา ภาววิมล (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยตามแนวคิดการจัดการความรู้ และพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพทั้งในและต่างประเทศ มีคุณลักษณะร่วม 8 ประการ ซึ่ง 2 ใน 8 ประการดังกล่าว ได้แก่ บทบาทของผู้นำ และการให้ความสำคัญกับ “คน” เป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนภารกิจ และโดยที่คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพทั้งในคุณลักษณะด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม ตลอดจนด้านคุณธรรมและจริยธรรม ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพ จึงสอดคล้องกับการศึกษาของ สุบิน ยุระรัช (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดระดับและการจัดอันดับความสำคัญของกิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพที่จำเป็นในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามการรับรู้ของผู้ประเมินภายนอก และได้พบว่า กิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 5 กิจกรรม ซึ่ง 1 ใน 5 กิจกรรมนั้น ได้แก่ การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำประกันคุณภาพและประเมินคุณภาพ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีจุดที่ควรพัฒนาในเรื่อง

ความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพ กับกลุ่มคนหรือองค์กรภายนอก และเรื่องความสามารถ ออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งในเรื่องการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพ นั้น สามารถอธิบายได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างทีมการทำงานที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ตามแนวคิดทักษะของการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผล (Achua & Lussier, 2010) ซึ่งโดยหลักการที่นำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Juran, 1980; Chivers, 1995; Megatroyed & Morgan, 1993; Zalri, 1998) ดังนั้นความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ จึงเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพของสถาบันอื่นนำมาปรับใช้ในสถาบันของตน

สำหรับเรื่องความสามารถออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นจุดที่ควรพัฒนาอีกประเด็นหนึ่งของผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุบิน ยุระรัช (2552) ที่ศึกษาการจัดระดับและการจัดอันดับความสำคัญ ของกิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพที่จำเป็นในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามการรับรู้ของผู้ประเมินภายนอก ที่พบว่ากิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 5 กิจกรรม ซึ่ง 1 ใน 5 กิจกรรมนั้นได้แก่ การจัดให้มีฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพ ซึ่งการจัดให้มีฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัยดี แวดรามา โชติกา ภาชีผล และศิริชัย กาญจนวาสี (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพ โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในที่ บูรณาการกับงานปกตินั้น ได้รับอิทธิพลทางตรงจากระบบ ฐานข้อมูล มีค่าอิทธิพลสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. จากข้อสรุปจากการตรวจสอบองค์ประกอบเชิง

ยืนยันที่พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงมีความเหมาะสมสอดคล้องนำไปประกอบการดำเนินงาน ในการสรรหา คัดเลือก และพัฒนาผู้บริหารงานประกันคุณภาพของสถาบัน โดยพิจารณาจากทั้งคุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการบริหารและภาวะผู้นำ ตลอดจนคุณลักษณะด้านความสามารถด้านการประกันคุณภาพ

2. จากข้อสรุปจากการวิจัยที่พบว่า จุดที่ควรพัฒนา ในด้านการปฏิบัติของรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในด้านความสามารถ ออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจึงควรพัฒนา หรือสรรหาทีมงานที่มีความสามารถในการออกแบบระบบสารสนเทศ ให้ได้ร่วมเป็นทีมงานด้านการประกันคุณภาพกับผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3. จากข้อสรุปจากการวิจัยที่พบว่า จุดที่ควรพัฒนาในด้านการปฏิบัติของรูปแบบภาวะผู้นำผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในด้านความสามารถในการสร้างเครือข่ายด้านการประกันคุณภาพกับกลุ่มคนหรือองค์กรภายนอก ดังนั้นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสำนักประกันคุณภาพ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพ เช่น คณะอนุกรรมการประกันคุณภาพของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย หรือคณะกรรมการเครือข่ายเพื่อการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา และการใช้ผลการประเมินคุณภาพในการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน เพื่อขยายขอบเขตของการพัฒนาต่อไป

2. ควรศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประเมิน ประเมินการประกันคุณภาพซึ่งอาจแตกต่างจากมุมมองของระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้มุมมองจากผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ ผู้บริหารภายในสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545.) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิตติยา สืออ่อน (2547). “โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัจจกร ตติยกุล. (2557, 17 พฤศจิกายน). “เผยผลตรวจ ม.เอกชน พบปัญหาเพียบ”. เดลินิวส์, สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2558 จาก www.dailynews.co.th/education/281313
- ชิษณุพงศ์ ทองพวง (2556). “องค์ประกอบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์การศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2549). สถิติวิจัย 1. (พิมพ์ครั้งที่ 9.) กรุงเทพฯ: พีเอส.พรินท์.
- ประคอง รัศมีแก้ว (2551). “คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ.” ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ม้อดี แวดราแม โซติกา ภาษีผล และศิริชัย กาญจนวาสี. (2556) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 24(3), 59-66. กันยายน-ธันวาคม 2556 หน้า 59-66.
- วารุณี ลัภานโชคดี, ชนิดา มิตรานันท์, ปิยกัน เทียนทอง และคณะ. (2555.) “การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง (พ.ศ.2549-2553)”. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2558 จาก www.onesqa.or.th/th/contentlist-view/934/285/
- สมพัตร เบ็ญจชัยพร (2549) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพกับคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุบิน ยุระรัช. (2552.) การจัดระดับและการจัดอันดับความสำคัญของกิจกรรมการปรับปรุงคุณภาพที่จำเป็นในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามการรับรู้ของผู้ประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (อัดสำเนา).
- สุบิน ยุระรัช. (2552.) รายงานการสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีของการทำประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม. (อัดสำเนา)
- สุวิชา เป้าอารีย์. (2557). ปัญหาคุณภาพบัณฑิตไทย. ศูนย์สำรวจความคิดเห็น นิด้าโพล. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2558 จาก www.nidapoll.nida.ac.th
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2552.) โครงการประกวดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในประจำปีการศึกษา 2550. กรุงเทพฯ: สกอ. และ สมศ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557.) คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558.) รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2558 จาก www.mua.go.th/university.html.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559) รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้
ความเห็นชอบการใช้ระบบประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559 จาก
www.mua.go.th/university.html.

อรสา ภาววิมล. (2552.) “การพัฒนาบบประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยตามแนวคิดการจัดการ
ความรู้”. วิทยานิพนธ์การศึกษาปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Achua CF. and Lussier RN. (2010). **Effective Leadership.** (4th ed.) Canada: South-Western Cengage Learning.

Bothwell, L. (1983.) **The Art of Leadership: Skill Building Techniques that Produce Results.** New York:
Prentice Hall.

Boyatzis, C.L. (1982.) **Leadership: Theory of Leadership.** New York: Harper and Row.

Chivers, J. (1989). **Team-Building with Teachers Management.** New York: Harper & Brothers.

Frigon, N.L., & Jackson, H.K. (1996.) **The Leader.** New York: Amecom.

Gardner, J.W. (1990.) **On leadership.** New York: The Free Press.

Juran, J M. & Godfrey A B. (1998.) **Juran’s Quality Handbook.** (5th ed.) New York: McGraw-Hill.

McCall, M.W. & Lombardo, M.M. (1983.) “What makes a top executive?” **Psychology Today.** 17(2), 26-31.

McCauley, C.D., Moxley, R.S., & Velsor, E.V. 1998. **The Center for Creative Leadership Handbook of Leadership
Development** (3rd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.

Megatroyed, S & Morgan, C. (1993.) **Total Quality Management and The School.** London: Kogan Page Cooke
and Lafferty.

Schumacker, R.E. & Lomax, R.G. (1996.) **A Beginner’s Guide to Structural Equation Modeling.** New Jersey:

Lawrence Erlbaum. Stogdill, R.M. (1974.) **Handbook of Leadership: A survey of the literature.** New York:
Free Press.

